

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

Algemene Rekenkamer
T.a.v. de heer drs. A.P. Visser
Postbus 20015
2500 EA DEN HAAG

SG
Financieel-Economische
Zaken
Ontwikkeling Financieel
Beleid en Beheer

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk

1679777-204596-FEZ

Uw brief

20001851 R

Datum

Betreft Bestuurlijke reactie op het rapport 'Resultaten
verantwoordingsonderzoek 2019 Ministerie van VWS
(XVI)'

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de
datum en het kenmerk van
deze brief.*

Geachte heer Visser,

In deze brief geef ik, mede namens de minister voor Medische Zorg en Sport en de staatssecretaris van VWS, mijn reactie op het rapport 'Resultaten verantwoordingsonderzoek 2019 Ministerie van VWS (XVI)'.

In mijn reactie ga ik in op de conclusies en aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer bij de verschillende beleids- en bedrijfsvoeringsonderwerpen.

Opschaling van e-health

Ik ben blij dat de Algemene Rekenkamer concludeert dat VWS de belemmeringen ten aanzien van de opschaling van het gebruik van digitale toepassingen goed in beeld heeft en daar samen met de betrokken partijen met een breed scala aan instrumenten gericht beleid op inzet. Verder beveelt de Rekenkamer aan om passende operationele doelstellingen te formuleren voor de opschaling van e-health.

Zoals ook in de brief van november 2019 over de aanbidding van de e-healthmonitor en stand van zaken slimme zorg aan de Tweede Kamer (stuknr. 27529, nr. 194) is gemeld, was 2019 het laatste jaar waarin de doelstellingen voor e-health uit 2014 zijn gemeten. Het RIVM is eind 2019 door VWS gevraagd te adviseren over de opzet en scope van een nieuwe e-healthmonitor die de inzet van slimme zorg meet en stimuleert. Dit is in lijn met uw aanbeveling en de toezegging aan de Tweede Kamer om de beweging naar slimme zorg te blijven meten en met indicatoren voor transformatie van zorg te komen. Tevens is dit in lijn met de motie-Rutte¹ om de stand van zaken te monitoren met betrekking tot slimme zorg thuis voor mensen met COPD en hartfalen. Ook is het RIVM gevraagd te adviseren over doelstellingen.

¹ Tweede Kamer, 2018-2019, kamerstuk 35000-XVI, nr. 24

Het RIVM heeft onlangs dit advies afgerond. Het RIVM heeft in zijn advies indicatoren benoemd - aansluitend op het VWS-beleid - die inzicht geven in de transitie naar digitaal ondersteunde zorg. Tevens heeft het RIVM in beeld gebracht welke data op korte termijn beschikbaar zijn om het gebruik van e-health in beeld te brengen.

SG
Financieel-Economische
Zaken
Ontwikkeling Financieel
Beleid en Beheer

Kenmerk
1679777-204596-FEZ

In reactie hierop heb ik het RIVM gevraagd een nieuwe e-healthmonitor op te zetten vanaf volgend jaar. En daaraan voorafgaand de data die op korte termijn beschikbaar is voor het einde van het jaar te ontsluiten. Bij de operationalisering van de indicatoren, vraag ik het RIVM rekening te houden met de aanbeveling van de Rekenkamer om deze meer toe te spitsen op de rol en verantwoordelijkheid van VWS, zowel bij het scheppen van de noodzakelijke randvoorwaarden als bij de tijdelijke rol als katalysator.

Het Fonds langdurige zorg

De Rekenkamer besteedt aandacht aan de introductie en het karakter van de rijksbijdrage Wlz. Een rijksbijdrage is binnen de huidige begrotingsregels geen bijdrage die extra uitgaven mogelijk maakt. De rijksbijdrage is louter een financieel instrument dat er voor zorgt dat het verschil tussen de Wlz-uitgaven en de overige inkomsten (premies, eigen bijdragen en BIKK) niet leidt tot een negatief vermogen in het Fonds langdurige zorg, maar tot een lager vermogen van het rijk. De post beïnvloedt het EMU-saldo dan ook niet en valt – net als alle andere rijksbijdrages aan sociale fondsen – onder de niet-kaderrelevante uitgaven. Het is derhalve een vestzak-broekzak-betaling, die, zoals vermeld in de VWS-begroting, geen materiële betekenis heeft.

De Rekenkamer erkent dat het juist is om de rijksbijdrage Wlz aan te merken als puur administratief en niet-kaderrelevant. De Rekenkamer stelt echter ook dat de rijksbijdrage als het ware van kleur verschieft als de middelen vanuit het fonds worden uitgegeven. Onbedoeld kan deze passage de indruk wekken dat er uitgaven verschuiven van de (onder het budgetrecht van de Kamer vallende) VWS-begroting naar de Wlz. Dat is niet het geval. De (hoogte van de) rijksbijdrage heeft geen invloed op de Wlz-uitgaven en hangt ook niet samen met een verschuiving van uitgaven van begroting naar Wlz.

De Rekenkamer geeft ten aanzien van de BIKK in overweging om aan te sluiten bij de verkenning naar de BIKK in de AOW. Ik neem deze aanbeveling van de Rekenkamer over.

Het subsidiebeheer

De Rekenkamer heeft in haar rapport bij het jaarverslag 2018 van VWS het subsidiebeheer van VWS als een onvolkomenheid aangemerkt. VWS heeft de aanbevelingen opgevolgd door verder in te zetten op het implementeren van de staatssteuntoets en door staatssteunrisico's van grote regelingen inzichtelijk te maken. Het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik heeft ook de nodige aandacht gekregen. De Rekenkamer kwalificeert het subsidiebeheer van VWS over 2019 opnieuw als een onvolkomenheid. Dit omdat de Rekenkamer de onzekerheden als gevolg van mogelijke staatssteun nog aanzienlijk vindt. De Rekenkamer ziet wél dat VWS in 2019 de opzet van het subsidiebeheer en het

toetsen van nieuwe regelingen op staatssteun heeft verbeterd. De Rekenkamer doet een aantal gerichte aanbevelingen. Deze betreffen het M&O-beleid, de staatssteuntoets van zowel bestaande regelingen als instellingssubsidies en de KIPZ-regeling.

SG
Financieel-Economische
Zaken
Ontwikkeling Financieel
Beleid en Beheer

De in gang gezette verbeteringen van het M&O-beleid zet ik voort met het doel deze te verduurzamen in de organisatie. De maatregelen die in 2019 zijn genomen, hebben ook in 2020 hun effect. Bij de voortzetting van de verbetering neem ik de aanbevelingen van de Rekenkamer ten aanzien van het M&O-beleid over.

Kenmerk
1679777-204596-FEZ

Ik tref voor subsidieregelingen en voor nieuwe activiteiten bij bestaande instellingssubsidies maatregelen om het staatssteunrisico verder te beheersen. De praktijk om nieuwe subsidieregelingen voor publicatie op staatssteun te toetsen blijft gehandhaafd. Mocht blijken dat het juridisch mogelijk en uitvoerbaar is, dan zal ik bestaande regelingen aanpassen voordat ze aflopen, rekening houdend met de beginselen van behoorlijk bestuur. Een voorbeeld van een bestaande regeling die als onzeker is geclassificeerd is de Subsidieregeling publieke gezondheid, die tot en met 2021 doorloopt. Van deze regeling, die onder meer betrekking heeft op griepvaccinatie en bevolkingsonderzoeken, is voor circa € 200 mln. als onzeker aangemerkt. VWS onderzoekt hoe deze onzekerheid in de toekomst kan worden opgelost en bij de verlenging van de regeling zal hier aandacht voor zijn.

In algemene zin kan worden opgemerkt dat VWS beleidsmatige overwegingen soms bewust laat prevaleren, ook omdat de staatssteunpraktijk daarvoor ruimte biedt. Dat geldt bijvoorbeeld voor de regeling Kwaliteitsimpuls Personeel Ziekenhuiszorg (KIPZ), die het voor ziekenhuizen mogelijk maakt om verder te investeren in het opleiden van personeel. Uit de staatssteuntoets blijkt dat deze regeling past binnen de staatssteunregels. Daarom wil ik de regeling op dit moment niet formeel aan de Europese Commissie voorleggen. Wanneer bij een eventuele herziening van de regeling vraagstukken naar boven komen die we zelf niet kunnen oplossen, zijn er mogelijkheden om vragen aan de Europese Commissie voor te leggen.

De informatiebeveiliging

VWS heeft de afgelopen jaren geïnvesteerd in het versterken van de informatiebeveiliging. Dit heeft helaas niet geleid tot een positief oordeel van de Rekenkamer over het jaar 2019. De Rekenkamer oordeelt dat er bij VWS sprake is van een onvolkomenheid vanwege een achteruitgang in het incidentmanagement. Daarnaast ziet de Rekenkamer risico's op de drie aandachtsgebieden: bestuur (governance), organisatieinrichting en risicomanagement.

Zoals ik heb aangegeven in mijn reactie op uw Verantwoordingsonderzoek over 2018, heb ik in 2019 gewerkt aan de opvolging van de aanbevelingen van de Rekenkamer. Het doel van VWS is daarbij om duidelijke afspraken te maken over de omgang met incidenten, om trends te analyseren en te herkennen en waar nodig beveiligingsmaatregelen aan te scherpen.

Ik heb de ambitie om informatiebeveiliging verder te versterken in samenwerking met de agentschappen en zbo's die onder mijn ministerie ressorteren. Uw aanbevelingen om taken en verantwoordelijkheden helder vast te leggen, op centraal niveau het inzicht te vergroten en een incidentmanagementproces in te richten neem ik dan ook ter harte. VWS heeft daarvoor in januari 2020 een nieuw draaiboek voor incidenten en datalekken vastgesteld.

SG
Financieel-Economische
Zaken
Ontwikkeling Financieel
Beleid en Beheer

Kenmerk
1679777-204596-FEZ

ICT lifecycle management

De Rekenkamer merkt het planmatig onderhoud van ICT-systemen (ICT lifecycle management) van VWS over 2019 aan als een onvolkomenheid. De Rekenkamer constateert dat vanuit centraal niveau geen afspraken zijn gemaakt over ICT lifecycle management en dat het centrale inzicht in de mate van veroudering en de kosten van individuele ICT-applicaties slechts in beperkte mate aanwezig is.

Ik acht het van belang dat binnen het getrapte CIO-stelsel van VWS, waarin veel taken en verantwoordelijkheden op het gebied van lifecycle management zijn belegd bij de decentrale CIO's, de CIO van VWS kan sturen op de invulling en uitvoering ervan zodat het ICT-landschap van VWS toekomstbestendig is. De aanbevelingen van de Rekenkamer neem ik dan ook ter harte om afspraken te maken over het uniform organiseren van het ICT lifecycle management binnen VWS.

Ik ben voornemens om ministeriebrede kaders te laten ontwikkelen voor het onderhouden van een eenduidige en gestandaardiseerde vastlegging van het ICT applicatieportfolio inclusief het lifecycle management. Tevens neem ik de aanbeveling over ten aanzien van de notitie van het CIO-office uit mei 2019. Mijn ambitie daarbij is om acties te concretiseren en uit te voeren teneinde het inzicht in de ICT-applicaties, de levensfase en de risico's te versterken.

Het inkoopbeheer

De Rekenkamer beveelt aan om geen opdrachten in de markt te zetten die een karakter hebben van een subsidie. Deze aanbeveling onderschrijf ik in algemene zin. Daarbij merk ik op dat VWS veel complexe en maatschappelijke doelstellingen heeft die soms vragen om nieuwe samenwerkingsvormen en innovatieve oplossingen. Daarbij is een subsidie of een traditionele aanbesteding niet altijd het gepaste instrument. VWS heeft voor het realiseren van een aantal doelstellingen gebruik gemaakt van nieuwe inkoopinstrumenten zoals Open House. Open House is een toelatingssysteem voor de levering van (zorg)voorzieningen op basis van een vooraf bekendgemaakte toelatingsprocedure en heeft een juridisch kader. Ook voor nieuwe inkoopinstrumenten geldt uiteraard dat deze op de juiste manier worden ingezet.

Tevens doet de Rekenkamer aanbevelingen ten aanzien van de afwijkingsprocedure en het verbeteren van de spendanalyse en de contractadministratie. Ook deze aanbevelingen neem ik ter harte.

Het Zorgverzekeringskantoor BES

In het Verantwoordingsonderzoek 2018 heeft de Rekenkamer de aanbeveling gedaan om strakker regie te voeren op het Zorgverzekeringskantoor BES (ZVK) om de problemen met de rechtmatigheid van de zorguitgaven op te lossen. Met tevredenheid stel ik vast dat de Rekenkamer van oordeel is dat de bedrijfsvoering van het ZVK sterk is verbeterd en dat het aandachtspunt daarmee is opgelost. Dit beschouw ik als waardering voor de grote inzet die onze nieuwe programmadirectie Zorg en Jeugd Caribisch Nederland het afgelopen jaar heeft geleverd teneinde de aanbevolen maatregelen te treffen en de onzekerheid van de zorguitgaven te verlagen.

Hoogachtend,

de minister van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

Hugo de Jonge

SG

Financieel-Economische
Zaken
Ontwikkeling Financieel
Beleid en Beheer

Kenmerk

1679777-204596-FEZ